

Program monitoringu

Kategoria: Siedliska - opis stanowisk

Opublikowano: poniedziałek, 24, Październik 2016 07:49

Anna Barańska

Siedlisko **duże, płytkie zatoki (1160)** zgodnie z definicją, to „wcinające się w ląd i oddzielone lądem od otwartego morza i osłonięte od wpływu falowania akweny o ograniczonym oddziaływaniu wód słodkich. Zbiorowiska roślinne i zwierzęce charakteryzuje duża różnorodność biologiczna” (Warzocha 2004). W polskich obszarach morskich jedynym miejscem występowania siedliska 1160 jest Zalew Pucki wraz z fragmentem Zatoki Puckiej zewnętrznej o łącznej powierzchni 21990,1 ha (współrzędne geograficzne punktu środkowego stanowiska 18°35,442'E 54°41,100'N), położony w granicach obszaru Natura 2000 - PLH220032 Zatoka Pucka i Półwysep Helski (SDF obszaru PLH220032). Istotną rolę dla zachowania siedliska duże, płytkie zatoki pełni jego strefa ekotonowa - w tym przypadku strefa brzegowa o szerokości 50 m (Michałek i Kruk-Dowgiąło 2014).

Piaszczysta łąka przy

ujściu Redy (fot. M. Michałek, październik 2012)

Oba akweny, Zalew Pucki i Zatoka Pucka zewnętrzna, charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem pod względem głębokości, wymiany wód i morfologii dna. Zatoka Pucka zewnętrzna jest głębsza i ma bezpośredni kontakt z Zatoką Gdańską. Dno jest stosunkowo mało urozmaicone i obniża się w kierunku wschodnim. Zalew Pucki jest akwenem płytszym - średnia głębokość wynosi 3m, i odznacza się bardziej urozmaiconą morfologią dna. W jego obrębie znajduje się szereg zagłębień i rynien. Granicę między akwenami stanowi naturalny piaszczysty wał akumulacyjny Rybitwa Mielizna - Ryf Mew. Ma ona długość około 8,6 km i pozostaje przez około pół roku wynurzona nad powierzchnię wody. Od strony południowej graniczy z Cyplem Rewskim. Obie formy mają zmienną, uzależnioną od poziomu morza powierzchnię. Rozdziela je cieśnina o szerokości około 8,1 km zwana Głębiną (Michałek i Kruk-Dowgiąło 2014).

Siedlisko duża płytką

zatoka (fot. M. Michałek, październik 2012)

Rejon siedliska uznawany jest za unikalny pod względem przyrodniczym obszar w polskiej strefie Bałtyku, przede wszystkim ze względu na rozległość łąk podwodnych i różnorodność gatunków roślin wodnych. Oprócz największej w polskich obszarach morskich liczby gatunków chronionych, występują tutaj licznie gatunki rzadkie, zarówno z gromady zielenic, ramienic, brunatnic, krasnorostów, jak i roślin naczyniowych. W Zatoce Puckiej notowane są objęte ochroną ramienice: ramienica bałtycka *Chara baltica*, rozsocha morska *Tolypella nidifica* i krynicznik włosowaty *Nitella capilaris* (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin, Dz.U. 2014 poz. 1409), a także rośliny naczyniowe, które na piaszczystych obszarach dna tworzą jedno-, dwu- lub trójgatunkowe łąki podwodne (Kruk-Dowgiałło 2000, Kruk-Dowgiałło i Szaniawska 2008, Ecosystem approach... 2004-2009, Kruk-Dowgiałło i Brzeska 2009, Osowiecki i in. 2009a, Michałek i Kruk-Dowgiałło 2014, PMŚ 2008-2015). Najcenniejszym i jednocześnie najbardziej zagrożonym składnikiem łąk podwodnych jest trawa morska *Zostera marina*, objęta ścisłą ochroną. Znaczne obszary dna zajmują łąki *Zannichellia palustris* i *Potamogeton pectinatus*. Wśród łąk bytuje zróżnicowana fauna denna: *Hydrobia* sp., *Cerastoderma glaucum*, *Macoma balthica*, *Marenzelleria neglecta* oraz fauna fitofilna (Osowiecki i in. 2009b).

Program monitoringu

Kategoria: Siedliska - opis stanowisk

Opublikowano: poniedziałek, 24, Październik 2016 07:49

Anna Barańska

Siedlisko duża płytką

zatoka (fot. M. Michałek, październik 2012)

Z ichtiofauny w siedlisku notuje się gatunki zarówno słodkowodne: płoć, szczupak, okoń, dwuśrodkowe troć i sieję, jak i gatunki morskie: iglicznia i wężyńka. Cechą charakterystyczną siedliska jest występowanie w jego strefie brzegowej szuwaru trzcinowego, który spełnia istotną rolę w stabilizacji brzegów, stanowi potencjalne miejsca tarliskowe dla ryb fitofilnych oraz schronienia dla awifauny. Ponadto jest naturalnym buforem dla dopływających z lądu zanieczyszczeń. Naturalnie szuwar przybrzeżny składa się z sitowca nadmorskiego, oczeretu tabernemontana, oraz trzciny pospolitej (Michałek i Kruk-Dowgiałło 2014).

Łąka *Zostera marina*

Program monitoringu

Kategoria: Siedliska - opis stanowisk

Opublikowano: poniedziałek, 24, Październik 2016 07:49

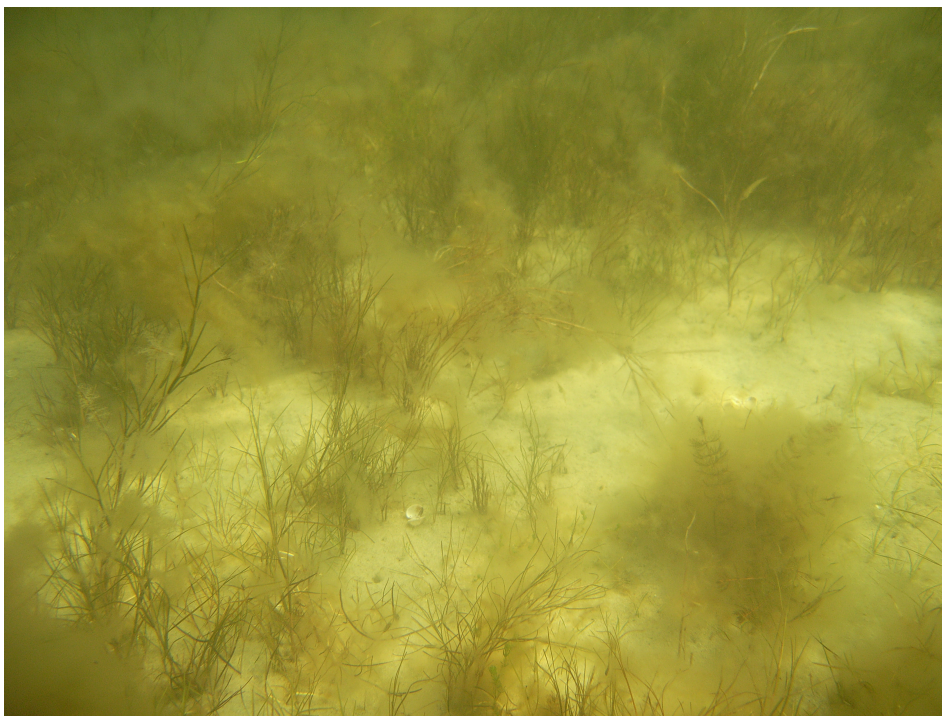
Anna Barańska

---

nieopodal miejscowości Jastarnia (fot. R. Opióła, czerwiec 2012)

Od połowy lat 70. XX wieku stan Zalewu Puckiego i Zatoki Puckiej zewnętrznej uległ znacznemu pogorszeniu, między innymi na skutek zbyt dużego wieloletniego spływu substancji biogenicznych z lądu (Kruk-Dowgiałło i Szaniawska 2008). Akweny te były i są obecnie najczęściej badanymi akwenami w polskich obszarach morskich.

W 2017 roku Instytut Morski w Gdańsku przeprowadzi badania w ramach projektu pn. "Pilotażowy monitoring morskich siedlisk i gatunków chronionych w latach 2015-2018", w wyniku których dokonana zostanie ocena stanu zachowania tego siedliska.

Łąka podwodna w

Zalewie Puckim (fot. R. Opióła, czerwiec 2012)

Literatura

1. Ecosystem approach to marine spatial planning – Polish marine areas and the Natura 2000 network (Przyrodnicze uwarunkowania planowania przestrzennego w polskich obszarach morskich z uwzględnieniem sieci Natura 2000). 2004-2009. EEA Grants – project supported by a grant from Iceland, Lichtenstein and Norway through the EEA Financial Mechanism, koordynator: Instytut Oceanologii PAN Sopot.
2. Kruk-Dowgiałło L. (red.) 2000. *Przyrodnicza waloryzacja morskich części obszarów chronionych HELCOM BSPA województwa pomorskiego. Tom 3 pt. „Nadmorski Park Krajobrazowy”*. CRANGON 7, CBM PAN w Gdyni, ISBN 83-906449-5-9, 186 s.
3. Kruk-Dowgiałło L., Brzeska P. 2009. *Wpływ prac czerpalnych na florę denną Zatoki Puckiej i propozycje działań naprawczych*. [w:] *Program rekultywacji*

- wyrobisk w Zatoce Puckiej. *Przyrodnicze podstawy i uwarunkowania*. (Red.) L. Kruk-Dowgiałło i R. Opióła, Wyd. Instytutu Morskiego w Gdańsku, ISBN 978-83-85780-98-4 Gdańsk, 187-208.
4. >Kruk-Dowgiałło L., Szaniawska A. 2008. Gulf of Gdańsk and Puck Bay. Part. II.B Eastern Baltic Coast [w:] *Ecology of Baltic Coastal Waters. Ecological Studies 197*. (Red.) U. Schewier, Springer-Verlag Berlin Heidelberg:139-162.
  5. Michałek M., Kruk-Dowgiałło L. (red.) 2014. Program zarządzania dla rejonu Zatoka Pucka. Praca zbiorowa. Wykonano na zlecenie Urzędu Morskiego w Gdyni w ramach Zadania pn.: Opracowanie projektów planów ochrony obszarów Natura 2000 w rejonie Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego. WW IM w Gdańsku Nr 6855, 396 s.
  6. Osowiecki A., Krzywiński W., Nowicki W., Kruk-Dowgiałło L., Błęńska M., Brzeska P., Michałek-Pogorzelska M., Dubiński M., Łysiak-Pastuszek E., Góralski J., Chojnacki W., Marcinkow A., Kazała P. 2009 a. Opracowanie metodyki badania i klasyfikacji elementów biologicznych w procedurze oceny stanu ekologicznego jednolitych części morskich wód przejściowych i przybrzeżnych wraz z udziałem w europejskim ćwiczeniu interkalibracyjnym. *Sprawozdanie z etapu II.*, 238 s.
  7. Osowiecki A., Błęńska M., Michałek-Pogorzelska M. 2009 b. Ocena jakości ekologicznej wyrobisk i rejonu ich lokalizacji w Zatoce Puckiej na podstawie zoobentosu [w:] *Program rekultywacji wyrobisk w Zatoce Puckiej. Przyrodnicze podstawy i uwarunkowania*. (Red.) L. Kruk-Dowgiałło i R. Opióła, Wyd. Instytutu Morskiego w Gdańsku, s. 209-231.
  8. PMŚ 2008-2015. Dane zebrane w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2008-2015.
  9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin, Dz.U. 2014 poz. 1409.
  10. SDF obszaru PLH220032 Zatoka Pucka i Półwysep Helski, 10.2013.
  11. Warzocha J. 2004. Duże płytkie zatoki. [w:] J. Herbich (red.) *Siedliska morskie i przybrzeżne, nadmorskie i śródlądowe solniska i wydmy. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny* Ministerstwo Środowiska, Warszawa, t. 1, 54-60.